

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: พหุกรณีศึกษา Internal Quality Assurance Operations in Schools under the Khonkaen Secondary Educational Service Area 25: Multi-Cases Study

อุทัยวรรณ สอนเจริญ (Uthaiwan Sonjarearn) *

เสาวณี ตริพุทธิรัตน์ (Saowanee Treputtharat, Pd.D.) **

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีพหุกรณีศึกษา (Multi-Cases Study) จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และกรรมการสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย และตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิควิธีการแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ โรงเรียนทั้งสองขนาดมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ตามขั้นตอนของ PDCA ในทุกด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแต่ละโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็กกำหนดให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วม และให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบแต่ไม่ได้มีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนด ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกำหนดให้ตัวแทนบุคลากรแต่ละฝ่ายภายในโรงเรียนร่วมรับผิดชอบ และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมโดยตรง 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กจัดทำแผนตามปีการศึกษา ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจัดทำแผนตามปีงบประมาณและแบ่งเป็นแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการติดตามตรวจสอบด้วยการสอบถามทางวาจา แต่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการนิเทศติดตามตรวจสอบ 3) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กได้กำหนดให้ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในเป็นผู้รับผิดชอบรับผิดชอบ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษได้กำหนดให้กลุ่มบุคลากรในฝ่ายแผนงานร่วมกันรับผิดชอบ 4) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนทั้งสองขนาดมีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติตามปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนจากการสอบถามหรือนิเทศติดตามจากหัวหน้างาน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการตรวจสอบ

คำสำคัญ: การดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายใน

Keywords: The Operation, Internal Quality Assurance

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จากการส่งรายงานของผู้ดำเนินงาน 5) ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนทั้งสองขนาดมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบันจึงไม่ถือเป็นการเตรียมการในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด 6) ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กกำหนดให้บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายใน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายใน 7) ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดมีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน โดยใช้รูปแบบตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดให้ 8) ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการส่งบุคลากรให้เข้ารับการอบรม หรือศึกษาดูงาน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการจัดโครงสร้างงานให้เหมาะสม และให้ความรู้แก่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน

Abstract

This qualitative research aimed at studying the phenomenon of internal quality assurance operation in schools under the Khonkaen secondary educational service area 25. The method of multi-case study was implemented to 2 schools including a small school and an extra large one. Data was collected by literature review, observation and interview. Key informants were school administrators, teachers, teachers who were assigned to operate the internal quality assurance and school committees. Method of descriptive analysis was used for analyzing data, based on research conceptual framework, before checking through Triangulation Technique.

Research findings were as follows: The two schools could operate all aspects of the internal quality assurance based on the PDCA process. 1) Determining the education standard of school: Both schools could determine the education standard reflecting school identity. All teachers of the small school were assigned to join in the determination process while school committees were involved in the approval process and did not directly join setting this standard. The extra large school assigned a team of representative teachers from all departments for determining the education standard and school committees were directly participated in this process. 2) Creating the plan for developing education management focusing on education quality through school's standard: The small school created the academic year plan which was monitored and checked by discussion. The extra large school divided the academic year plan into short term and long term. The plan was supervised, monitored and checked as well. 3) Administrative and information system: The small school assigned this duty to the teachers who were responsible in the internal quality assurance while the extra large school agreed to have the planning department to do it in group. 4) Implementing the plan for developing education management to action: It was seen that the annual action plan of both schools was implemented to action throughout the work calendar. The small school checked this action by supervising or talking to the head of this section while the extra large school checked the report. 5) Preparation of monitoring and checking the education quality: These were frequently made with up-to-date action by both schools so it could not be realized as the preparation for monitoring and checking by original affiliation. 6) Evaluation of internal

quality based on educational standard of the school: All teachers of the small school jointly worked in the process of internal quality evaluation but the extra large school assigned the administrators and head of departments to do it. 7) Creating the annual report of internal quality evaluation: It was made by both schools using the report format of original affiliation. 8) Providing the continuous development of education quality: The small school developed the education quality by assigning teachers to participate in the training or educational trip. The extra large school managed the appropriate work structure and educated all teachers to develop their education quality.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษที่สองมีเป้าหมายสำคัญคือ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของคนไทยมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตรา 47 ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยในมาตรา 48 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอีกทั้งเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก และในมาตรา 49 ได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ที่ทำ

หน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย หนึ่งครั้งในทศวรรษที่นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีเป้าหมายหลักที่สอดคล้องกันคือ การพัฒนาระบบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งกลไกในการพัฒนาระบบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา คือ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยเฉพาะระบบการประกันคุณภาพภายในถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ป้องกันความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554)

การบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานที่ประสบผลสำเร็จในหลายหน่วยงานมาแล้ว คือ เทคนิคการบริหารและการจัดการตามวงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA ของเดมมิง (Deming Cycle) เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีการตรวจสอบตนเองอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่ขั้นการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบและประเมินผล (Check) และการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข (Action) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ดังคำกล่าวที่ว่า การดำเนินกิจกรรมตามวงจร PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด (ภาวณิ ชินคำ, 2547) และวราพร ชัยอาสา (2554) ได้เลือกใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Doing) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Checking) และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action) ในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภออุบลรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ถูกกำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่เลขที่ 100/1 ถนนกสิกรทุ่งสร้าง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีหน้าที่ประสานนโยบายทางการศึกษาสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมระดับชาติ โดยมีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 84 โรงเรียน แบ่งเป็นขนาดเล็กจำนวน 49 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 29 โรงเรียน ขนาดใหญ่จำนวน 5 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 9 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25, 2554) ซึ่งจะเห็นได้ว่า

สถานศึกษาในจำนวน 84 โรงเรียนนี้ มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมากที่สุด และจากรายงานผลการประเมินภายนอกกรอบที่สองของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 65 โรงเรียน คิดเป็น 77.38% และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 19 โรงเรียน คิดเป็น 22.62% โดยโรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนถึง 11 โรงเรียน คิดเป็น 57.89% (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดหลายอย่างที่ยากต่อการบริหารจัดการในโรงเรียน ดังผลการวิจัยในหลายเรื่องที่พบปัญหาในการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5: พหุกรณีศึกษา พบว่ามีปัญหาด้านโครงสร้างหลักสูตรไม่ชัดเจนครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไม่เป็นระบบ ขาดการบันทึกการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในไม่เป็นระบบและขาดการทำงานที่มีส่วนร่วมงบประมาณไม่เพียงพอ (สุรศักดิ์ จันทะแจ่ม, 2553) และ การศึกษาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 พบว่ามีปัญหาเรียงจากมากสุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามลำดับ (ศิริพร ธนะสมบุญ, 2552)

จากสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผลของการประกันคุณภาพภายในจะทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และนำข้อมูลที่ได้มาทำการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนจนวนรายงานผลให้สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ผู้วิจัยในฐานะเป็นครู

ผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น ตามวงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA ของเดมมิง (Deming Cycle) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษาในโรงเรียนจำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เนื่องจากโรงเรียนทั้งสองขนาดมีความแตกต่างกันมากในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากร สภาพชุมชนสังคมและทำเลที่ตั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปรากฏการณ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน อันมีคุณประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาในระดับภูมิภาคและประเทศต่อไป

คำถามการวิจัย

ปรากฏการณ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: พหุกรณีศึกษา เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: พหุกรณีศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก คือโรงเรียนชุมชนแพพิทยาคม และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น

2. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ คือการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน (สำนักงานคณะ

กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ คือ เดือนสิงหาคม 2554 ถึงเดือนมีนาคม 2555 รวมระยะเวลา 8 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบพหุกรณีศึกษา (Multi-Cases Study) จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

1. การเลือกกรณีศึกษา

กรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้สำรวจและเลือกโรงเรียนโดยศึกษาประวัติและการดำเนินงานของโรงเรียน ตลอดจนได้รับคำปรึกษาและคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกรอบที่ 1 และ 2 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และเป็นโรงเรียนดีเด่นจากการประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากเกณฑ์

การคัดเลือกโรงเรียนกรณีศึกษาดังกล่าว จึงได้โรงเรียนกรณีศึกษาขนาดเล็ก คือโรงเรียนชุมแพพิทยาคม และขนาดใหญ่พิเศษ คือโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม

2. ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ถูกต้อง ตรงตามสภาพจริงมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และกรรมการสถานศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแนวความคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง (Gall, Borg & Gall, 1996 อ้างถึงใน กุหลาบ ปุริสาร, 2547) กล่าวว่า “การวิจัยเชิงคุณภาพ ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูลภาคสนาม” ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวศึกษาหาความรู้ ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
- 2) แบบสังเกตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน การทำงาน วัฒนธรรมองค์กร
- 3) แบบศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
- 4) แบบบันทึกภาคสนามเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย และตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิควิธีการแบบสามเส้า (Triangulation Technique) ในลักษณะต่างวิธี (Methods triangulation) และต่างแหล่งข้อมูล (Sources triangulation) เพื่อเป็นการยืนยันความเที่ยงและความตรงของข้อมูล รวมทั้งความถูกต้องที่เชื่อถือได้

สรุปผลการวิจัย

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามขั้นตอนของ PDCA ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากร โดยโรงเรียนขนาดเล็กกำหนดให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมรับผิดชอบ และให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบแต่ไม่ได้มีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนด ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกำหนดให้ตัวแทนบุคลากรแต่ละฝ่ายภายในโรงเรียนร่วมรับผิดชอบ และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามขั้นตอนของ PDCA มีการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของโรงเรียน โดยใช้ข้อมูลตามสภาพจริง มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยโรงเรียนขนาดเล็กจัดทำแผนตามปีการศึกษา ส่วนขนาดใหญ่พิเศษจัดทำแผนตามปีงบประมาณและแบ่งเป็นแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว มีการกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติทั้งสองโรงเรียน มีการติดตามตรวจสอบผลการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนขนาดเล็กใช้การสอบถามทางวาจาในการติดตามตรวจสอบ แต่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษใช้การนิเทศติดตาม

3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ตามขั้นตอนของ PDCA มีการจัดโครงสร้างในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการของโรงเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษให้อยู่ในฝ่ายแผนงาน กลุ่มงานงบประมาณ ในการกำหนดผู้รับผิดชอบระบบสารสนเทศโดยโรงเรียนขนาดเล็กกำหนดให้เป็นครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกำหนดให้เป็นกลุ่มบุคลากรของฝ่ายแผนงาน

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามขั้นตอนของ PDCA มีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติตามปฏิทินการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน โดยโรงเรียนขนาดเล็กตรวจสอบจากการสอบถาม หรือนิเทศติดตามจากหัวหน้างาน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษตรวจสอบจากการส่งรายงานของผู้ดำเนินงาน

5. การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอนของ PDCA มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบันจึงไม่ถือเป็นการเตรียมการในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด มีการกำหนดผู้ติดตามตรวจสอบโดยโรงเรียนขนาดเล็ก ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่ายทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามและตรวจสอบทั้งในระดับบุคคล และในระดับโรงเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ได้มีการกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบในระดับโรงเรียน และหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบในระดับบุคคล

6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนทั้งสองขนาด ได้มีการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามขั้นตอนของ PDCA มีการกำหนดผู้ประเมินคุณภาพภายใน โดยโรงเรียนขนาดเล็กกำหนดให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายใน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายใน ในส่วนของการตรวจสอบผลการดำเนินงาน โรงเรียนขนาดเล็กตรวจสอบโดยการประชุม เพื่อสอบถามความคืบหน้า และติดตามงาน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษตรวจสอบตามระยะเวลาและวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้

7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในตามขั้นตอนของ PDCA โดยจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน (SAR) โดยใช้รูปแบบตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ให้ มีการตรวจสอบการจัดทำรายงาน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการจัดทำรายงาน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีการตรวจสอบโดยบุคลากรภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน

8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่าโรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามขั้นตอนของ PDCA มีการส่งเสริมเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กมีการส่งเสริมโดยการส่งบุคลากรไปอบรม ศึกษาดูงาน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ส่งเสริมโดยการจัดโครงสร้างงานให้เหมาะสม ให้ความรู้แก่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ มีการปรับปรุงการดำเนินงาน และเผยแพร่ผลการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทั้งสองขนาดมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามขั้นตอนของ PDCA ในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก Deming Cycle เป็นหนึ่งในเครื่องมือพื้นฐานที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งใน การนำมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพภายในองค์กรทุกองค์กร ที่ประกอบด้วยการวางแผนการดำเนินงาน (P) การลงมือดำเนินงาน (D) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C) และการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน (A) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวินัย หริมเทศ (2550) ที่พบว่าสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามวงจร PDCA สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยภาพ

รวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ เสนวรัช (2550) ที่พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจาก สมศ.กรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน ปีการศึกษา 2548 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านผู้เรียน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาเหตุดังกล่าวทำให้โรงเรียนทั้งสองขนาดมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ตามขั้นตอนของ PDCA ในทุกด้าน

2. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามขั้นตอนของ PDCA ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากร โดยโรงเรียนขนาดเล็กกำหนดให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมรับผิดชอบ และให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบ แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนด ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกำหนดให้ตัวแทนบุคลากรแต่ละฝ่ายภายในโรงเรียนร่วมรับผิดชอบ และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว จึงมีปัญหาในเรื่องของเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน อีกทั้งอาจจะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดและยากต่อความเข้าใจอีกด้วย ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาจึงเห็นด้วยกับข้อสรุปในการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดรวมถึงค่าเป้าหมายทุกค่าที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนา สมภักดี (2552) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการประกัน

คุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการเตรียมการ ข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา ด้านการดำเนินการ ข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบทุกคนทำงานอย่างมีความสุขตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้านการรายงาน ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาสาเหตุดังกล่าวทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กไม่ได้มีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทั้งสองขนาดได้มีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ตามขั้นตอนของ PDCA และพบว่าในการกำหนดผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขนาดเล็กได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในเพียงคนเดียว ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกลุ่มบุคลากรในฝ่ายแผนงานที่รับผิดชอบด้านสารสนเทศการประกันคุณภาพโดยตรง ทั้งนี้เนื่องจากมาจากบุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับภาระงานที่ได้รับตามโครงสร้าง ซึ่งส่งผลให้บุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็กได้รับผิดชอบงานที่มากขึ้นนอกเหนือจากงานหลัก ซึ่งต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรจำนวนมาก ซึ่งภาระงานที่มอบหมายสามารถกระจายงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุมพล ผ่องใหญ่ (2552) ที่ศึกษาภาระงานบริหารวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อภาระงานบริหารวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อภาระงานบริหารวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุดังกล่าวทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้กำหนดภาระงานให้ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในเพียงคนเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

(1) โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้ และค่าเป้าหมายต่าง ๆ ของโรงเรียน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้มีส่วนร่วมโดยตรง เพียงพิจารณาเห็นชอบในสิ่งที่โรงเรียนได้กำหนดไว้แล้วเท่านั้น

(2) โรงเรียนควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้ชัดเจนและกระจายความรับผิดชอบ เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กได้กำหนดผู้รับผิดชอบระบบสารสนเทศ คือครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในเพียงคนเดียว

2) กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

(1) โรงเรียนควรให้บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการแบ่งหน้าที่ให้ตัวแทนบุคลากรแต่ละฝ่ายภายในโรงเรียนร่วมรับผิดชอบ

(2) โรงเรียนควรมีการจัดทำรูปแบบรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

โดยบูรณาการกับรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนมีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน โดยใช้รูปแบบตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดให้เท่านั้น ซึ่งการใช้รูปแบบรายงานจากหน่วยงานต้นสังกัดมีอยู่อย่างจำกัด อาจนำเสนอข้อมูลบางประเด็นได้ไม่ครอบคลุมครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้

2) ควรศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำปัญหามาแก้ไข ข้อบกพร่องได้อย่างตรงจุด และหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

3) ควรทำการวิจัยประเด็นเดียวกันนี้ไปใช้กับเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของลักษณะภูมิสังคมว่าส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)**. กรุงเทพฯ:

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

_____. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**.

ค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2554, จาก <http://ednet.kku.ac.th>.

กุหลาบ ปุริสาร. (2547). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**:

พหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชุมพล ผ่องใหญ่. (2552). **ภาระงานบริหารวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- ภาวิณี ชินคำ. (2547). **รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วรารพร ชัยอาสา. (2554). **ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภออุบลรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อเตรียมรองรับการประเมินภายนอกรอบที่ 3.** รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วันทนา สมภักดี. (2552). **การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วินัย หริมเทศ. (2550). **การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามวงจร PDCA สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- วีระพล บดีรัฐ. (2543). **PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ.** กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- ศิริพร ธนะสมบูรณ์. (2552). **การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.** รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบัติ เสนวรัช. (2550). **การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สุรศักดิ์ จันทะแจ่ม. (2553). **การบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5: พุทธิภูมิศึกษา.** รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น. (2554). **การประกันคุณภาพการศึกษา.** ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2554, จาก <http://www.kksec.go.th/site/index.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554.** ค้นเมื่อ 5 กันยายน 2554, จาก <http://www.obec.go.th/index.php>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2554). **รายงานผลการประเมินภายนอกรอบที่ 2.** ค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/home/index.php>
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.